

**Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Трудове право

ОП «ПРАВО»

Шифр за ОП	Назва	Тип	Рівень вищої освіти	Період вивчення		Кількість кредитів	Вид підсумкового контролю
				Рік, коли пропонується вивчення	Семестр		
ОПП-21	Трудове право	Обов'язкова дисципліна професійної підготовки	Перший (бакалаврський)	4	7	5	Екзамен

Мова навчання: українська.

Форми здобуття освіти: очна, заочна.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, консультація.

Методи навчання: словесний, пояснювально-демонстраційний, метод проблемного викладання, репродуктивний та інші відповідно до навчальних занять.

Оцінювання: поточне, підсумкове.

Мета викладання навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти навиків оволодіння сукупністю знань з правового регулювання трудових відносин, прийняття ними обґрунтованих рішень щодо реалізації права на працю, а також опанування ними механізму правового аналізу відповідних правових норм.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК02	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК06	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
ЗК07	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК08	Здатність бути критичним і самокритичним.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК07	Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
СК08	Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.
СК09	Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.

СК10	Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
СК11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
СК12	Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
СК13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
СК14	Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН03	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
ПРН05	Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.
ПРН06	Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
ПРН07	Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.
ПРН09	Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.
ПРН11	Мати базові навички риторики.
ПРН12	Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.
ПРН13	Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
ПРН14	Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.
ПРН18	Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.
ПРН19	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
ПРН20	Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.
ПРН22	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Засоби діагностики успішності навчання: усне опитування та участь у наукових дискусіях на семінарських заняттях, питання для поточного контролю, тести, питання для підсумкового контролю, оцінювання результатів неформальної освіти в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті; підсумковий контроль у формі екзамену, що передбачає комплексну перевірку рівня досягнення програмних результатів навчання.

Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Трудове право як галузь права, наука та навчальна дисципліна

Поняття, предмет і метод трудового права. Система галузі трудового права. Суб'єкти трудового права та трудові правовідносини. Трудове право як наука та навчальна дисципліна. Співвідношення трудового права з іншими галузями права.

Тема 2. Джерела трудового права

Джерела трудового права: поняття, система, види. Конституція України як джерело трудового права. Українське спеціальне трудове законодавство. Підзаконне правове регулювання трудових правовідносин та судова практика, у т.ч. практика ЄСПЛ. Міжнародно-правове регулювання у сфері праці. Акти соціального діалогу та локальні нормативні акти роботодавця.

Тема 3. Трудовий договір

Поняття, ознаки та види трудового договору. Загальні засади працевлаштування та відмови у прийнятті на роботу. Сторони, форма та зміст трудового договору. Зміна трудового договору: зміну умов, переведення чи переміщення працівника. Припинення трудового договору та гарантії при звільненні працівників. Особливості колективно-договірного регулювання праці. Правове регулювання трудових книжок та їх оцифрування.

Тема 4. Робочий час та час відпочинку

Поняття та норми тривалості робочого часу. Види робочого часу та їх характеристика. Поняття та види часу відпочинку. Поняття та види відпусток.

Тема 5. Правове регулювання оплати праці

Право працівника на оплату праці. Поняття та структура заробітної плати. Гарантійні та компенсаційні виплати. Тарифна система оплати праці. Правові гарантії працівників на оплату праці.

Тема 6. Правове регулювання охорони праці

Сутність, нормативно-правове регулювання та види охорони праці. Гарантії прав на охорону праці працівників, зайнятих на роботах з важкими та шкідливими умовами праці. Охорона праці жінок, неповнолітніх та осіб з інвалідністю. Організація охорони праці. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві.

Тема 7. Трудова дисципліна

Дисципліна праці та методи її забезпечення. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку. Правові засади заохочення працівників. Дисциплінарна відповідальність, її види та порядок застосування. Особливості дисциплінарної відповідальності військовослужбовців, поліцейських.

Тема 8. Матеріальна відповідальність за заподіяну шкоду в трудових правовідносинах

Загальна характеристика матеріальної відповідальності. Види матеріальної відповідальності працівників. Колективна (бригадна) відповідальність. Визначення розміру та порядок відшкодування матеріальної шкоди. Матеріальна відповідальність роботодавця за шкоду, заподіяну працівнику.

Тема 9. Трудові спори (конфлікти)

Особливості вирішення індивідуальних трудових спорів. Вирішення трудових спорів комісіями по трудових спорах. Вирішення трудових спорів у судовому порядку. Порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів). Врегулювання трудових спорів (конфліктів) шляхом медіації. Страйк як крайній засіб вирішення трудового спору (конфлікту).

Тема 10. Міжнародно-правове регулювання оплати праці

Міжнародні стандарти праці. Міжнародна організація праці та її роль в удосконаленні правового регулювання відносин у сфері праці. Джерела міжнародно-правового регулювання праці. Загальна характеристика трудового законодавства окремих зарубіжних країн.

Неформальна освіта (онлайн-курси та платформи)

У межах самостійної роботи здобувачам рекомендується проходження онлайн-курсів на міжнародних освітніх платформах з метою розширення професійних компетентностей.

Рекомендовані платформи:

- Coursera (Global Social Protection: [https://www.coursera.org/learn/global-social-protection?utm_source="](https://www.coursera.org/learn/global-social-protection?utm_source=); International Labour Standards and Rights at Work: [https://www.coursera.org/learn/international-labour-standards?utm_source="](https://www.coursera.org/learn/international-labour-standards?utm_source=));

- Prometheus (Людські права в дії: [https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+HR101+2019_T1/?utm_source="](https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+HR101+2019_T1/?utm_source=));

- edX (Labour Rights and Business: [https://www.edx.org/course/labour-rights-and-business?utm_source="](https://www.edx.org/course/labour-rights-and-business?utm_source=));

- International Labour Organization (International Labour Standards: [https://www.itcilo.org/courses/international-labour-standards?utm_source="](https://www.itcilo.org/courses/international-labour-standards?utm_source=)).

Опрацювання зазначених онлайн-курсів не є обов'язковим і здійснюється за власною ініціативою здобувача як форма неформальної освіти. Не є обов'язковими також саме ці курси та можуть бути пройдені інші тематичні курси, тренінги тощо.

Порядок зарахування результатів неформальної освіти:

Результати проходження онлайн-курсів можуть бути зараховані як складова самостійної роботи за зверненням здобувача в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu.pdf>).

Максимальна кількість балів – до 10 балів у межах самостійної роботи.

Методи навчання на лекціях: вербальний метод (лекція, дискусія, консультація, обговорення тощо); методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації, метод демонстрацій: та інші); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

Методи навчання на семінарських заняттях: вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); кейс-метод (вирішення ситуацій тощо); практичний, пошуковий метод.

Методи оцінювання: для поточного контролю у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання есе (рефератів), виконання індивідуальних та групових проєктів, творчих завдань, тощо; для підсумкового контролю проведення екзамену (усна та/або письмова відповідь, тестування, вирішення завдань, виконання вправ тощо).

Засоби діагностики результатів навчання. Поточний контроль може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою. Підсумковий контроль передбачає проведення екзамену.

Порядок оцінювання результатів навчання:

Оцінювання здійснюється за 100 бальною шкалою.

Поточний контроль та самостійна робота = 60 балів.

Підсумковий контроль = 40 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60											Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Самостійна робота		
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Рекомендована література:

1. Бутинська Р. Проблеми трудового права та соціального захисту: навчальний посібник. Львів: Вид-во «Растр-7», 2023. 288 с. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/6507/1/Навчальний_Посібник_Бутинська.pdf
2. Вареник О.С. Напрями оптимізації локального правового регулювання охорони праці. Науковий вісник публічного та приватного права. 2021. № 6. С. 129–136. <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2021.6.4>
3. Вареник О.С. Локальне правове регулювання охорони праці у Фінляндії: напрями запозичення у національне трудове законодавство. Соціальне право. 2021. № 2. С. 76–83. <https://soclaw.com.ua/index.php/journal/article/view/485>
4. Вареник О.С. Трудовий колектив як суб'єкт локального регулювання охорони праці. Науковий вісник публічного та приватного права. 2021. № 3. С. 112–118. <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2021.4.7>
5. Вареник О.С. Тенденції подальшого розвитку локального правового регулювання охорони праці. Науковий вісник публічного та приватного права. 2021. № 5. С. 153–161. <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2021.5.2.4>
6. Вареник О.С. Специфіка локального правового регулювання охорони праці у Польщі. Соціальне право. № 1. С 6–10. <https://soclaw.com.ua/index.php/journal/article/view/435/395>
7. Венедіктов С.В. Трудове право України: підручник. К.: Вид-во «Людмила», 2021. 216 с. https://www.researchgate.net/publication/375715538_Venediktov_SV_Trudove_pravo_Ukraini_pidruchnik_2021
8. Назарчук О.М. Трудове право: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2025. 230 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4268e889-54b7-4bec-a871-c79ae61770c0/content>
9. Полішко Н.Л. Загальні та спеціальні гарантії дотримання трудових прав жінок, які проходять службу в органах Національної поліції України, під час реалізації права на працю. Visegrad Journal on Human Rights. 2019. № 4(2). С. 142-147.
10. Полішко Н.Л. Історико-правові аспекти прийняття жінок на службу в поліцію: досвід деяких зарубіжних країн. Юридичний вісник. 2020. № 4. С. 156-163. URL: <https://doi.org/10.32837/yuv.v0i4.1984>
11. Правові проблеми трудового та пенсійного законодавства України в контексті євроінтеграції: монографія / за ред. Н.М. Хуторян. Київ: Ніка-Центр, 2017. 255 с. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/30123/1/Monograph.Koretski-Institut-stranicy-1-5%2C24-51%2C112-126.pdf>
12. Соціально-трудові права і виклики цифровізації: монографія / за ред. Я.В. Сімутіної, М.М. Шумила. Київ: Ніка-Центр, 2023. 348 с. URL: <https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/soczialno-trudovi-prava-i-vikliki-czifrovizaczii.pdf>
13. Трудове право України: підруч. / за заг. ред. О.М. Ярошенка. Х.: ОБСЄ/МОН, 2022. 376 с. https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2022/07/27/Trudove_pravo_Ukrayiny.26.07.2022.pdf
14. Ярошенко О., Інішин М., Жигалкін І. Індивідуальне та колективне трудове право України. Харків: Юрайт, 2021. 412 с.
15. Чанишева Г.І. Трудове право України: навч.-метод. посіб. для здобувачів вищої освіти 2-го курсу факульт. цивільної та госп. юстиції, спец. 081-Право. Одеса: Фенікс, 2022. 282 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/4bac_pravo/Trudove-pravo-chanyшева.pdf
16. Щербина В.І., Соцький А.М. Трудове право України: підручник. Чернівці: Технодрук, 2021. 552 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/4bac_pravo/Shcherbyna-V.I.-Sotskyy-A.M.-Trudove-pravo-Ukrayiny_pidruchnyk.pdf

Викладач: **Вареник Олександр Сергійович**, доктор юридичних наук, професор кафедри публічного та приватного права.

Гарант освітньої програми:

Козакова Ірина Віталіївна

кандидат юридичних наук, доцент